

Savanorės knygnešės gimtadienis – Knygnešio dieną

Pušaloto bibliotekos savanorė Lina Černauskienė (kairėje) ir bibliotekininkė Vera Mašalienė renka knygas, kurias nuvežti močiutėms.

Aidos GARASTAITĖS nuotr.

- Pušalotietė Lina Černauskienė gimusi kovo 16-ąją, Knygnešio dieną. Ir mūsų Linutė, savanorė knygnešė, miestelio močiutėms, kurios pačios nebegali ateiti į biblioteką, atveža knygų ne tik iš Pušaloto, bet ir iš Pasvalio, - Pušaloto bibliotekininkė Vera Mašalienė Knygnešio dienos išvakarėse atskleidė smagų sutapimą.

Savanorės knygnešės gimtadienis – Knygnešio dieną

Asta BITINAITĖ

(Atkelta iš 1 p.)

Lina šios savanorystės, aišku, nesureikšmina:

– Man visai nesunku parvežti knygų net ir iš Pasvalio. Juk tai darau ne kasdien, tik kartą nuo karto.

– Aš nuo mažų dienų – tarp knygų, skaityti išmokau penkerių metų. Mano tėtis daug skaitė ir knygų, ir spaudos, – prisimena 80-metė pušalotietė Ona Martinionienė. – Dabar sunkiau vaikštau, o iki Pušaloto bibliotekos daugiau nei kilometras. Taigi Linutė mane ir nuveža, kai pasakau, kad knygas pabaigiau skaityti. Bibliotekoje aš pati išsirenku. Jei ko negaunu Pušalote, bibliotekininkė Verutė užsako Pasvalyje, o Linutė atveža. Mėgstu istorines, biografines knygas, nepatinka detektyvai...

Maišelius papuošia Pušaloto bibliotekos ekslibrisas, kurį yra sukūręs kraštiečių grafikas Petras Rauduvė.

Lina Nevronytė-Černauskienė gimusi, augusi ir iki šiol gyvena Pušalote. Seneliai Bronė ir Baltramiejus Nevroniai taip pat iš šio krašto, nuo Papiškių ir Stumbriškio. Išsaugojo sodybą Papiškiuose, likę ir daugiau tuščių namų. Beje, kaimynė buvusi ir Onutė Abramavičiūtė-Martinionienė...

– Mamytė Vitalija per keturiasdešimt metų Pušaloto parduotuvėje dirbo pardavėja, tėtis Bronius buvo veterinaras, – Lina pasakoja, kad ji pati anksčiau dirbo virėja Lavėnų socialinės globos namuose, o pernai pradėjo dirbti Pasvalio socialinių

paslaugų centre, prižiūri šešias vienišas močiutes Pušalote, Mikoliškyje ir Joniškėlyje. – Į Joniškėlį važiuoju porą sykių per savaitę, Mikoliškyje kasdien lankau vieną močiutę, o kitas keturias – Pušalote. Pagrindiniai darbai – nupirkti maisto ir vaistų, kai kurioms pagaminti valgyti, sutvarkyti kambarius, atnešti vandens ir malkų, nuvežti pas daktarą.

Tačiau žmogus nori ir pasišneškėti, ir būti išklaudytas, nori, kad po miestelį vežimėliu pavežiotų.

– Močiutė labai prašo į mišką pagrybauti. Rugsėjo mėnesį į automobilį įsikeliu vežimėlį ir kartu keliaujam į mišką. Didžiulis džiaugsmas senesniai žmogui pabūti gamtoje, įkvėpti gryno oro, – Lina pastebi, kiek atgaivos suteikia paprasti kasdieniai, rodos, ranka pasiekiami dalykai, taip pat ir knygos.

– Kiek Linutė vairuoja automobilį, o vairuoja daugiau nei dvidešimt metų, tiek mūsų skaitytojams ji veža knygas. Balandžio 5-ąją Pušaloto biblioteka švęs 85-metį. Ji turi daug savanorių, tarp kurių – ir Linutė, – bibliotekininkė Vera Mašalienė išduoda, kad Lina gardžiai gamina, kepa skanias ir gražius tortus, tradiciškai bibliotekai dovanoja „Skrudėlyną“ iš plonyčių lapų ir vadina tiesiog knygų medžiu. – Linutės skaitomiausios kulinarinės knygos, apie kepimą, virimą ir apskritai maisto gaminimą.

– Bet aš pati skaitydama užmiegu, – šypstelė Lina, trijų vaikų mama.

Donatas ir Ignas – Vilniuje, o jaunėlė Emilija – Pasvalio Petro Vileišio gimnazijos abiturientė.

Linos vyras, buvęs tolimųjų reisų vairuotojas, dabar Panevėžyje autošaltkalvis.

– Gyvenam ūkiškai, auginam kiaušes, neseniai tris mažus nusipirkom. Su mamyte vedarus kepa, – Lina pasakoja, kad čia pat ir jos tėvai, ir brolis Tadas Pušalote namus statosi, jo šeima ruošiasi grįžti iš Kauno. – Tik abi sesės Panevėžyje, bet irgi dažnai laisvalaikį leidžia Pušalote. Ir pusbroliai šiame miestelyje.

Daugelis šeimų šiame krašte nuo seno persipynusios, nuo senelių vieni kitus pažįsta.

– Mano tėvai ir Linos seneliai jau

Lina Černauskienė pasirūpina, kad labai mėgstančiai skaityti Onai Martinionienei nepritrūktų knygų.

buvo kaimynai ir šeimos draugai, – Ona Martinionienė atskleidžia, kad bendrystė čia tęsiasi iš kartos į kartą.

Prieš 80 metų Virbinių kaime gimusi Ona Abramavičiūtė mokėsi Gegabastos pradinėje, baigė Pumpėnų vidurinę mokyklą, o 1964-aisiais – Joniškėlio technikumė agronomiją:

– Mano tėtis buvo savamokslis agronomas, Virbinių dvaro ūkvedys, mokėjo ne tik lietuviškai, bet ir lenkiškai, rusiškai. Jis labai daug skaitė. Buvo kilęs iš Krekenavos krašto, gimęs 1894-aisiais, dešimtmetis patarnavo bažnyčioje prie kunigo ir rašytojo Juozo Tumo-Vaižganto, apie tai tėvelis pasakodavo.

Iš tiesų šis žymus kunigas už lietuviybę ir knygnešystę buvo kilnojamas po įvairias parapijas, 1902–1905 metais kunigavo Vadaktėliuose, Krekenavos valsčiuje.

– Tėvelis mirė 1981-aisiais, sulaukęs 87 metų. O mamytė, Kuprinskaitė iš Orelių kaimo, buvo šešiolika metų jaunesnė, mirė 2006-aisiais, sulaukusi 96-erių, – prisimena Ona Martinionienė, prieš 26 metus palaidojusi jau ir savo vyrą, prieš beveik dešimt – sūnų...

Baigusi agronomiją, Ona beveik trejus metus dirbo Tauprių kolūkyje, vėliau grįžo į savo kraštą, į Pušalotą.

1971-aisiais ištekėjo už Jono Martinionio, kilusio iš Ustukių, gimė dukra, po trejų metų – sūnus.

– Vyras buvo statybininkas, apie 1980-uosius Pušalote pasistatė namus, – šioje sodyboje miestelio pakraštyje Ona Martinionienė iki šiol ir gyvena.

O vyro netektį prieš 26 metus ji puikiai prisimena:

– Buvo vasario 13-oji, penktadienis. Rytą mano mamytė savo žentą įspėja: „Jone, saugokis, per radiją sako, kad negera diena.“ O Jonas mosteli: „Ai, bobučių pasakos.“ Ir tą dieną statybose sunkiai susižeidė, vasario 16-ąją ligoninėje mirė.

Štai toks keistas sutapimas.

O 39 metų sūnus mirė nuo klasingos ligos.

– Dukra Rita – siuvėja, įsikūrė Klaipėdoje. Ir jos vyras Žydrūnas – tikras klaipėdietis, dirbo muitinėje. Užaugino du sūnus. Taigi turiu du jau suaugusius anūkus. Dabar dukra ir žentas pas mane gyvena, o dirba Panevėžyje, – senoji pušalotietė sako, kad jai ir Linutė kaip dukra, išskirtinis vaikas – ir sergančiam sūnui vaistus suleisdavo, ir tortą iškepa, ir knygų atveža...

Aidos GARASTAITĖS ir asmeninio albumo nuotr.

Linos Černauskienės, buvusios virėjos, pomėgis – kepti tortus.